

1. Ta on Eesti esimene 21. sajandil sündinud olümpiamedalist. 2022. aastal võitis ta Pekingis pronksmedali. Kes?
2. Fotel on näitleja Jüri Krjukov ja helilooja Lepo Sumera ühe võistluse žüriis. Võistlus toimus 1988. aastal 12. novembril. Varasemalt olid võistlused toimunud vaheaegadega aastatel 1923 - 1932. Millise võistluse žüriis nad sellel fotol üles on pildistatud?

Foto autor: Jaan Künnap

3. Kuulete marssi S.Prokofjevi ooperist. Ooper kannab sama nime, mis kunagine Ugala menutükk. Nimetage see pealkiri.
4. 2023.a detsembris tähistati luuletaja, näitekirjaniku ja lavastaja Lydia Koidula 180. sünniaastapäeva. Teame, et Lydia Koidula oli tema pseudonüüm. Kuidas kõlas tema ristinimi?
5. 14.04.2024 ületas Mykolas Alekna kettaheite maailmarekordi, mis oli püsinud sakslase Jürgen Shulti nimel peaaegu 38 aastat, 27 cm võrra. Kui kaugemale ketas lendas?
6. Tartu Kunstimuuseumi asutamise idee tekkis 1938.a kunstühingu Pallas 20. aastapäeval. Olgu mainitud, et 26.02 - 10.03 1940 a muuseumi alusvara tutvustaval näitusel kunstikooli Pallas ruumides oli väljas 124 tööd. Kuidas kogudele alus pandi?

7. Fairbanksi lennujaamas Alaskal võeti territooriumilt lindude ja loomade peletamiseks kasutusele eriline abinõu. Milline?
8. Beringi väinas Alaska ja Tšuktšimaa vahel asub kaks Diomidi saart. Üks neist kuulub Venemaale, teine USA-le. Saarekesi lahutab vähem kui 4km. Kui suur on ajavahe neil saartel?
9. Mida või keda kogub fillumenist?
10. Veel 20. sajandi algul müüdi apteekides hambavalu korral tarvitamiseks ehmatamise pulbrit, mille koostisesse kuuluvad väävel, puusüsi ja salpeeter. Mis nime all seda pulbrit üldiselt tuntakse?

11. Mis siin pildil tehakse?

12. Fotol on 1710. aasta Tallinna katkukalmistu väljakaevamistel leitud kolp. Hammastel on näha iseloomulik ümar kulumisjalg, mis on tollel ajal elanud inimeste puhul üsna sage. Millest see tekkinud on?

13. Esimese Eesti Vabariigi ajal kogusid populaarsust sündmused, mille raames sai suuremates linnades tavaks korraldada klassikalise muusika kontsert. Sealt on klassikaline muusika saanud endale külge veidi halvustava hüüdnime:
14. Kunstnikud Flo Kasearu ja Elina Vitola paigutasid Tartu Ülikooli kunstimuuseumi püsiekspositsioonis olevatele skulptuuridele minimonumendid. Tegemist on sekkuva näitusega „Haigem“. Keda need lisatud minimonumendid kujutavad? Samalaadsed minimonumendid on paigutatud ka Tartu Ülikooli loodusemuuseumi loomade topistele, sealne näitus kannab nime „Teadmata“.
15. See aine on 48 korda mürgisem kui arseen (arseeni LD50 48 milligrammi 1kg kohta rottidel, küsitaval ainel LD50 1 milligrammi). Ometi tarvitavad paljud inimesed seda ainet igapäevaselt. Mis aine see on?
16. Sõna “idioot” on on näide selle kohta, kuidas sõna tähendus võib ajas korduvalt muutuda. Näiteks tähendab “Idioot” Vana-Kreeka ajaloo kontekstis inimest, kes ei võta osa poliitilisest elust ja tegeleb ainult oma privaatsfääri kuuluvate asjadega. Kelle kohta öeldi aga idioot Vana-Rooma senatis?
17. Aastatel 1991 - 2006 toimus Arizona kõrbes kunstliku ökosüsteemi katse Biosfäär 2. Kõrbesse ehitatud õhukindlas kompleksis tundsid taimed end üldiselt hästi ja kasvasid kupli all kenasti, ainult et puud kukkusid seal kõik ümber, kui olid teatud kõrguseni jõudnud. Mis tagab, et looduses puud üldiselt ümber ei kuku.
18. Üks kõige enam tsiteeritud Tallinna linna volinik on ilmselt Vladimir Belõi. Kuulsaks saanud lause ütles ta 2005. aasta oktoobris reporter Elo Mõttusele. Vladimir Belõi oli toona Tallinna mehaanikakooli direktor. Kuidas kõlab see kuulus lause?
19. Sümfooniaorkestri neljases koosseisus on tavapäraselt 4 fagotti. Keda nimetasid orkestrandid nõuka ajal 5. fagotiks?

20. Porunis leiti möödunud sügisel kolm haruldust: rohekas kaviinia (*Kavinia alboviridis*), õrn narmnahkis (*Dentipellis fragilis*) ja veel eestikeelse nimeta *Antrodiella pallasii*. Kellega või millega on tegemist?

21. Mis linnas asub ja millise sündmuse 125. aastapäevale on pühendatud see 1994. aastal Mati Karmini poolt loodud monument? (2 p)

22. 1977. ja 1982. aastal Tartus toimunud kaks samalaadset sündmust näitasid, et $175+5=350$. Mis sündmused annavad aluse sellele omapärasele matemaatikale

23. 27. oktoobril 1986. aastal kavatses USA Clevelandi United Way kohalik osakond ületada 30 aastat Disneylandi käes olnud rekordi. Kaasati 2500 vabatahtlikku, linnaväljakule püstitati kolme korruse kõrgune võrguga kaetud ehitis 76 m x 46 m. Kahjuks tabas korraldajaid ebaõnn, saabus madalrõhkkond ja vihm, mistõttu läks kõik valesti. Ürituse tagajärjel reostus Erie järv, seiskus lennuliiklus, ummistusid maanteed, toimus mitmeid liiklusõnnetusi, maanteede vabastamiseks läks vaja buldooseri, tõenäoliselt uppus selle tõttu ka kaks kalurit. Rekord siiski püstitati, aga enam Guinness seda rekordit ületada ei luba. Millise rekordiga oli tegemist?

24. 28. septembril 1994 tegi 34-aastane eesti juurtega insener Mikael Õun kaks haruldast fotot, mis jäid ainsateks omataolisteks. Mis sündmust ta pildistas?

25. 1941. aasta jaanuaris palus Kristjan Kure sõnaraamatute koostajalt Johannes Voldemar Veski sõna venekeelse „пyтeвкa“ jaoks. Veski murdis pead, kuid sobivat sõna ei õnnestunud tal kuidagi välja mõelda. Kord eesti keele professorit Andrus Saarestet külastades avastas Veski rahvakeele kartoteegist kaardi sõnaga „tuusik“. Kurele sõna meeldis ja see jõudis kiiresti kirjakeelde tähenduses „saateleht sanatooriumi, puhkekodusse vm“.

Mis oli selle sõna “tuusik” rahvakeelne tähendus?

Lisaküsimus:

26. Alutaguse vallas on praegu veel 6 haridusasutust. Nimetage kuus Alutaguse valla haridusjuhti. Perekonnanimi on piisav. (6 p)